

2072

B.Ed. (General)-Fourth Semester
Paper E 4.1/4.2 [Opt. (vi)]: E-Education Resource Development
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

x-x-x

UNIT - I

- I. Describe e-education. Discuss the need and importance of e-education. (8)
- II. Define multimedia. Discuss the various types of multimedia used for the teaching learning process. (8)

UNIT - II

- III. Discuss in detail the steps involved in the development of the e-content. (8)
- IV. Discuss the different formats of e-content development. (8)

UNIT - III

- V. Discuss the advantages and disadvantages of Scanner and Digital Camera while capturing images. (8)
- VI. Discuss the various formats used for recording the video e-content. Also mention the steps to record and edit the video content. (8)

UNIT - IV

- VII. Explain the term Internet. Discuss in detail the application of the Internet in the field of Education. (8)
- VIII. What is the difference between proprietary source and public domain software? (8)

UNIT - V

- IX. Attempt the following:-
- a) Define SDLC (System Development concept).
- b) Briefly discuss the advantages of using e-content on mobile devices.
- c) Briefly discuss the steps involved in the record and edit the audio content.
- d) Briefly explain about Freeware. (4×2)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

નોਟ: ਕਿਹੀ ਪੰਜ પ્રશ્નો કે ઉત્તર દે। પ્રત્યેક ભાગ (1-4) સે
 એક-એક પ્રશ્ન કા ਚਯਨ ਕਰੇ। પ્રશ્ਨ-9 (ਭਾਗ-5) ਅਨਿਵਾਰਯ
 ਹੈ।

..*

ਭਾਗ-1

1. ਈ-ਸਿੱਖਿਆ ਕਾ ਵਰਯਨ ਕੀਯੋ। ਈ-ਸਿੱਖਿਆ ਕੀ ਆਵਰਯਕਤਾ ਏਵ
 ਸਹਲ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਯੋ।
2. ਸਲਟੀਮੀਡਿਯਾ ਕੀ ਫਰਿਯਾਭਾ ਲਿਖੋ। ਸਿੱਖਿਯ ਅਧਿਯਾਯ ਸ਼ਕਿਯਾ ਕੇ
 ਲਿਏ ਖ਼ੁਲਕ ਵਿਧਿਨ ਖ਼ਰਕ ਕੇ ਸਲਟੀਮੀਡਿਯਾ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਯੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਈ-ਸਾਮਗਰੀ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਸੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਚਰਯੋ ਕੀ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਘ਼ਾਣਯਾ
 ਕੀਯੋ।
4. ਈ-ਸਾਮਗਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕੇ ਵਿਧਿਨ ਸ਼ਰਯੋ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਯੋ।

ਭਾਗ-3

5. ਟਰਵਰਿ ਕੀਚਰੇ ਕਰੇ ਸਮਯ ਲਕੀਰ ਆਰ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਕੰਸਰ ਕੇ ਫਾਯਦੇ
 ਆਰ ਨੁਕਸਾਨੋ ਕੀ ਘ਼ਾਣਯਾ ਕੀਯੋ।
6. ਵੀਡਿਯੋ ਈ-ਸਾਮਗਰੀ ਕੋ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇ ਕੇ ਲਿਏ ਉਧਯੋਗ ਕੀਏ ਯਾਨੇ
 ਵਾਲੇ ਵਿਧਿਨ ਸ਼ਰਯੋ ਕੀ ਘ਼ਾਣਯਾ ਕੀਯੋ। ਵੀਡਿਯੋ ਸਾਮਗਰੀ ਕੋ
 ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇ ਆਰ ਸੰਧਾਦਿਤ ਕਰੇ ਕੇ ਚਰਯੋ ਕਾ ਸੀ ਉਲੇਘ਼ ਕੀਯੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਟਰਵਰਿ ਸਾਫ ਕੀ ਘ਼ਾਣਯਾ ਕੀਯੋ। ਸਿੱਖਿਯਾ ਕੇ ਖ਼ੇਤ ਸੇ ਟਰਵਰਿ ਕੇ
 ਅਨੁਧਯੋਗ ਕੀ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਘ਼ਾਣਯਾ ਕੀਯੋ।
8. ਸਾਲਿਕਾਯ ਘ਼ਾਤ ਆਰ ਸਾਰਵਯਕਿਕ ਜ਼ਾਨਖ਼ੇਤ ਸਾਧਣਵੇਯਰ ਸੇ ਕਯਾ ਅਠਰ
 ਹੈ?

ਭਾਗ-5

9. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਖ਼ਰਯੋ ਕੇ ਉਤਰ ਟੀਯੋ—
 (ਕ) ਏਸ.ਡੀ.ਏਲ.ਸੀ (ਪ੍ਰਯਾਣੀ ਵਿਕਾਸ ਖ਼ਾਣਯਾ) ਕੀ ਫਰਿਯਾਭਾ
 ਲਿਖੋ।
 (ਖ) ਸੀਕਾਡਲ ਉਧਯੋਗੋ ਖ਼ਰ ਈ-ਸਾਮਗਰੀ ਕਾ ਉਧਯੋਗ ਕਰੇ ਕੇ
 ਲਾਭੋ ਕੀ ਸ਼ਕਿਯ ਘ਼ਾਣਯਾ ਕੀਯੋ।
 (ਗ) ਰਿਕਾਰਡ ਸੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਚਰਯੋ ਖ਼ਰ ਸਖ਼ੇਪ ਸੇ ਚਰਯੋ ਕਰੇ ਆਰ
 ਅਠਿਯੋ ਸਾਮਗਰੀ ਕੋ ਸੰਧਾਦਿਤ ਕੀਯੋ।
 (ਘ) ਖ਼ੁਲਕ ਸੇ ਉਲਯੇ ਸਾਧਣਵੇਯਰ ਕੀ ਸ਼ਕਿਯ ਘ਼ਾਣਯਾ ਕੀਯੋ।

..*

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਯਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਲਾਯਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4)
 ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਯਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆ
 ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਯਨ ਕਰੋ।

..*

ਭਾਗ-1

1. ਈ-ਸਿੱਖਿਆ ਕਾ ਵਰਯਨ ਕਰੋ। ਈ-ਸਿੱਖਿਆ ਕੀ ਲੋਤ ਆਰ ਸਹਿਤਤਾ ਕੀ
 ਵਿਯਾਯਿਯਾ ਕਰੋ।
2. ਸਲਟੀਮੀਡਿਯਾ ਕੀ ਫਰਿਯਾਭਾ ਲਿਖੋ। ਅਧਿਯਾਯਨ ਸਿਖਲਾਯੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਯਾ
 ਲਈ ਵਰਯੋ ਜਾਏ ਸਲਟੀਮੀਡਿਯਾ ਕੀ ਆ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸਯਾ ਕਾ ਵਿਚਾਰ
 ਫਾਣਯਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਈ-ਸਮੱਗਰੀ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਾਮਲ ਕਰਣਾ ਕੀ ਵਿਸਯਾਯ ਨਾਲ
 ਵਿਯਾਯਿਯਾ ਕਰੋ।
4. ਈ-ਸਮੱਗਰੀ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਾਕਟਰੋ ਕੀ ਵਿਯਾਯਿਯਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

5. ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਿਚਏ ਵੇਲੇ ਸਕੇਨਰ ਆਰ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਕੈਮਰੇ ਕੇ ਲਾਭਾ ਅਤੇ
 ਚਾਲੀਆ ਕੀ ਵਿਯਾਯਿਯਾ ਕਰੋ।
6. ਵੀਡੀਓ ਈ-ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਯੋ ਜਾਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ
 ਫਾਕਟਰੋ ਕੀ ਵਿਯਾਯਿਯਾ ਕਰੋ। ਵੀਡੀਓ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਅਤੇ
 ਸੰਧਾਦਿਤ ਕਰਨ ਕੇ ਕਰਣਾ ਕਾ ਈ ਨਿਕਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਟਿੰਟਰਨੈਟ ਸਬਦ ਕੀ ਵਿਯਾਯਿਯਾ ਕਰੋ। ਸਿੱਖਿਯਾ ਕੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ
 ਟਿੰਟਰਨੈਟ ਕੀ ਵਰਯੋ ਕੀ ਵਿਸਯਾਯ ਨਾਲ ਵਿਯਾਯਿਯਾ ਕਰੋ।
8. ਮਲਕੀਅਰ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਗਿਆਨ ਖੇਤਰ ਸੈਕਟਰਵੇਯਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਖੇਤਰ
 ਹੈ?

ਭਾਗ-5

9. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਯਨਾਂ ਕੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ—
 (ੳ) SDLC (ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਕਾਸ ਚਾਲਣਾ) ਕੀ ਫਰਿਯਾਭਾ ਲਿਖੋ।
 (ਅ) ਸੇਕਾਡਲ ਉਧਯੋਗ 'ਤੇ ਈ-ਸਮੱਗਰੀ ਕੀ ਵਰਯੋ ਕਰਨ ਕੇ
 ਲਾਭਾ ਖ਼ਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਯਾਯਿਯਾ ਕਰੋ।
 (ੲ) ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਾਮਲ ਕਰਣਾ ਖ਼ਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ
 ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੰਧਾਦਿਤ ਕਰੋ।
 (ਸ) ਕ੍ਰੀਵੇਅਰ ਖ਼ਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਯਾਯਿਯਾ ਕਰੋ।

..*